

Datum

2026-01-20

Adress

Diarienummer

SN-2024-2302

Yttrande

Till

Stadsrevisionen

Revisionens granskningsrapport Hållbarhetskrav vid inköp SR-2024-86

Serviceämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Serviceämnden har, inom ramen för internkontrollplan 2025, arbetat med att utveckla följande:

- Säkerställa att systematisk uppföljning genomförs av ställda hållbarhetskrav vid inköp från avtal.
- Säkerställa att uppföljning av ställda hållbarhetskrav i avtal dokumenteras.
- Säkerställa att uppföljning av hållbarhetskrav rapporteras till nämnden.

Samtliga verksamhetsavdelningar rapporterar att det är ett prioriterat område som är föremål för kontinuerligt förbättringsarbete och uppföljning.

En generell åtgärd för att säkerställa både systematisk uppföljning och dokumentation är införandet av den kommungemensamma avtalsdatabasen Kommers.

Serviceämnden implementerade Kommers i oktober 2024. Alla som berörs har under året fått relevanta utbildningar och användningen av systemet fungerar bra.

I yttrande redovisar serviceämnden även åtgärder och effekter av dessa som är specifika för de fyra verksamheter som revisionens granskning har inriktats på: avdelningarna skolrestauranger, kommunteknik, stadsfastigheter och sektionen serviceresor inom avdelningen kommundjänster.

Serviceämnden har genom internkontrollplanen tillsett att rapportering till nämnden om arbetet med hållbarhetskrav vid inköp kommer att ske inom ramen för uppföljningen av intern kontroll.

Uppföljande yttrande

Nedan följer servicenämndens kommentarer om effekterna av de åtgärder som presenterades i nämndens första yttrande. Åtgärderna står i samma ordning som i nämndens första yttrande.

Revisionens sammanvägda bedömning

Revisionens sammanvägda bedömning är att servicenämnden inte helt har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende hållbarhetskrav vid inköps- och avtalsuppföljning. Granskningen visar bland annat att det inte genomförs någon systematisk uppföljning och rapportering vad gäller hållbarhetskrav i avtal.

Åtgärder och kommentarer på övergripande nivå

Åtgärder: Servicenämnden har, inom ramen för internkontrollplan 2025, arbetat med att utveckla följande:

- Säkerställa att systematisk uppföljning genomförs av ställda hållbarhetskrav vid inköp från avtal.
- Säkerställa att uppföljning av ställda hållbarhetskrav i avtal dokumenteras.
- Säkerställa att uppföljning av hållbarhetskrav rapporteras till nämnden.

Kommentar: Samtliga verksamhetsavdelningar rapporterar att det är ett prioriterat område som är föremål för kontinuerligt förbättringsarbete och uppföljning.

Revisionens bedömning och rekommendation om systematisk uppföljning

Revisionens bedömning är att servicenämnden inte helt har säkerställt att systematisk uppföljning genomförs av hållbarhetskrav.

Revisionen rekommenderar servicenämnden att säkerställa att systematisk uppföljning genomförs av ställda hållbarhetskrav vid inköp från avtal.

Åtgärd och kommentar om systematisk uppföljning på övergripande nivå

Åtgärd: Införandet av den kommungemensamma avtalsdatabasen Kommers.

Kommentar: Servicenämnden implementerade Kommers i oktober 2024. Alla som berörs har under året fått relevanta utbildningar och användningen av systemet fungerar bra.

Åtgärder och kommentarer rörande kommuntekniks uppföljning

Åtgärd: Kommuntekniks ledning beslutade under våren 2024 i samband med införandet av det nya upphandlingsverktyget Kommers att avdela mer resurser för avtalsuppföljning. Enheten för utveckling och verksamhetsstöd kommer att arbeta med avtalsförvaltning i nära samarbete med kommuntekniks avtalsansvariga chefer i den mån så behövs.

Kommentar: Syftet och den avsedda effekten är att på ett strukturerat och övergripande sätt arbeta med en styrd och enhetlig process avseende kravställning, avtalsförvaltning och avtalstrohet.

Åtgärd: Kommunteknik arbetar löpande med att se över och förbättra rutiner och mallar för hur avtalsförvaltningen av ramavtalen ska genomföras.

Kommentar: Effekten härav är att det blir tydligare, och därmed även lättare, att säkerställa efterlevnad av rutiner och mallar och skapa ökad avtalstrohet.

Åtgärd: Kommunteknik deltar tillsammans med andra förvaltningar i olika stadsövergripande nätverk (till exempel nätverk för hållbarhet med fokus på miljökrav och nätverk avseende sysselsättningsfrämjande åtgärder). Syftet är att utbyta erfarenheter, öka kunskaperna om hur upphandlingsenheten utför avtalsuppföljningen av hållbarhetskraven i de kommuncentrala upphandlingarna samt att införa andras arbetssätt i den egna verksamheten.

Kommentar: Följden av detta är en mer enhetlig syn och likartad kravställning inom staden som i förlängningen bidrar till en hållbarhetsvinst och en mer kostnadseffektiv verksamhet.

Åtgärd: Kommunteknik har också tillsammans med andra förvaltningar (till exempel upphandlingsenheten och fastighets- och gatukontoret) arbetat med att se över, omformulera, utveckla och skapa likartade skrivningar i kommande förfrågningsunderlag av nya upphandlingar för att på så sätt skapa en likvärdighet och enhetlighet i stadens kravställning.

Kommentar: Effekten är att Malmö stad som beställare blir mer trovärdig.

Åtgärder och kommentarer rörande serviceresors uppföljning

Åtgärder: Serviceresor har under året påbörjat ett mer systematiskt och kvalitativt arbete gällande uppföljningar av hållbarhetskrav. Upphandlingsenheten har tillsammans med serviceresor följt upp hållbarhetskraven i samband med kvartalsuppföljningar med leverantörer för persontransporter. Vidare har serviceresor påbörjat uppföljning av hållbarhetskrav samt dokumenterat dessa i samband med kvartalsuppföljningar.

Serviceresor rekryterade i våras en medarbetare som skulle arbeta med avtalsuppföljning kopplat till hållbarhetskraven samt utöka samarbete med fastighets- och gatukontoret och upphandlingsenheten. Verksamheten har identifierat ett behov av att rekrytera en verksamhetscontroller med juridisk bakgrund i syfte att säkerställa systematiska avtalsuppföljningar kopplade till avtal.

Kommentarer: Arbetet har ej till fullo gått som planerat med anledning av insikten att enheten har behov av att utökas med kompetens i form av en verksamhetscontroller med juridisk bakgrund.

Serviceresor har under hösten initierat ett utökat samarbete med berörda förvaltningar och trafikleverantörer avseende avtalsuppföljning för både färdtjänst och skolskjuts. Ett mer strukturerat arbetssätt har även införts, med tydliga agendor och underlag inför kvartalsvisa uppföljningar för respektive avtalsområde.

Internt inom enheten har arbete påbörjats med att tydliggöra ansvarsfördelningen för de olika uppdragen samt att säkerställa bemanning för funktioner som i dagsläget saknas.

Internkontroll och rapportering sker kontinuerlig enligt serviceförvaltningens plan. Serviceresor kommer att få stöd av upphandlingsenheten i upphandlingen av skolskjuts och har även uppmärksammat upphandlingsenheten om behovet av en ny upphandling gällande fordon för specialtransporter.

Åtgärder och kommentarer rörande skolrestaurangers uppföljning

Åtgärder: Skolrestauranger har tillsammans med avdelningens kontaktperson från upphandlingsenheten gjort en inventering av avdelningens avtal med syfte att säkerställa vilka avtalsuppföljningar som avdelningen ansvarar för. Detta eftersom det uppstod oklarheter kring ett avtal i samband med granskningen av serviceförvaltningens uppföljning och rapportering av ställda hållbarhetskrav vid inköp från avtal som genomfördes av Malmö stadsrevision under 2024.

Skolrestauranger har därefter:

- Utsett en samordnare för området.
- Lagt in avdelningens avtal i stadens system för upphandling och avtal (Kommers). Nya avtal läggs in löpande.
- Tagit fram en rutin för uppföljning av avtal.

I enlighet med rutinen ska:

- Kontaktperson för respektive avtal ansvara för uppföljning och dokumentation av kravställningar.
- Uppföljning och dokumentation av avdelningens avtal görs i stadens system för upphandling och avtal (Kommers).
- Avdelningen bidra till rapportering av den systematiska uppföljningen av krav till nämnden i enlighet med gemensam rutin för förvaltningen.

Kommentar: Servicenämnden bedömer att vidtagna åtgärder har förtydligat och stärkt avdelningens arbete med avtalsuppföljning.

Åtgärder och kommentarer rörande stadsfastigheters uppföljning

Inledande kommentar: Stadsrevisionen beskriver väl de stickprov som gjorts på uppföljning av hållbarhetskrav och krav inom kvalitetsområdet. Stickproven visar att uppföljningen av hållbarhetskrav kan utvecklas inom stadsfastigheter. Det framgår inte lika tydligt vilken omfattning de avtal och leverantörer har som i dag upphandlas av stadsfastigheter. Denna information kan vara viktig för att bedöma möjligheterna att genomföra en uppföljning som skulle kunna ge ett heltäckande resultat vid den typ av stickprov som stadsrevisionen har gjort. Inom stadsfastigheter finns 20 ramavtal som upphandlas av byggprojektenheten, där varje ramavtal vanligen har fyra leverantörer. Inom stadsfastigheters övriga enheter finns ramavtal med ytterligare cirka 30 leverantörer samt två överenskommelser med kommunteknik. Detta ger totalt cirka 110 leverantörer i ramavtal och ytterligare nya ramavtal har upphandlats under 2025. Utöver detta finns cirka 20–30 avtal med entreprenörer för större entreprenadupphandling (större ombyggnationer och nybyggnationer som inte avropas på ramavtal) samt hyresvärdsupphandlingar, där även hållbarhetskrav ställs som ska följas upp.

Stadsfastigheter har sedan tidigare identifierat ett behov av att vidareutveckla sitt systematiska arbete med uppföljning av hållbarhetskrav. Detta är något som stadsfastigheter redan påbörjade under 2024 och som har fortsatt under 2025. Merparten av avtalen som revisionen baserat sin bedömning på är tillkomna under det gångna verksamhetsåret, där uppföljning ännu inte varit aktuell.

Särskilda arbetsgrupper leder uppföljningsarbetet och ansvarar för planering, genomförande och rapportering. Att årligen utföra ingående uppföljningar av samtliga hållbarhetskrav i samtliga dessa avtal är inte möjligt. Uppföljningen sker därför utifrån följande överväganden:

- 1) Riskerna för stor negativ miljö/social påverkan bedöms vara stora utifrån de uppdrag som utförs av leverantörer inom respektive avtal,
- 2) Hur stora belopp som hanteras inom respektive avtal och:
- 3) Möjligheten till fysiska platsbesök, då dessa ger en betydligt mer fullständig bild av leverantörens faktiska arbete jämfört med skrivbordsuppföljningar.

Stadsfastigheter har under 2025 påbörjat ett arbete för att tydliggöra en struktur kring vilka kvalitetskrav utöver hållbarhetskrav som ska följas upp. Det ökade behovet av uppföljning är en konsekvens av bland annat uppgifter från visselblåsare om felaktig fakturering, utökad granskning av fakturor som genomförts 2024 samt stadsfastigheters erfarenheter från arbetet med ramavtal för konsulttjänster och serviceentreprenader.

Stadsfastigheter har under 2025 genomfört och fortsätter med följande åtgärder utifrån revisionens rekommendationer och slutsatser:

Åtgärd: Prioritering av uppföljningsarbetet

Kommentar: Åtgärden genomförs under 2025 och kontinuerligt. Stadsfastigheter gör bedömningen att det inte är helt tydligt om det föreligger kritik mot den befintliga prioriteringen av uppföljningsarbetet som utförs. Dock avser stadsfastigheter att fortsätta med en prioritering av uppföljningsarbetet utifrån ovan beskrivna principer. Denna nivå gör att uppföljning av hållbarhetskrav med platsbesök under pågående produktion genomförs i prioriterade större byggprojekt och avrop på ramavtal per år. Stadsfastigheter har kartlagt vilka krav som ingår i samtliga avtal. Kartläggningen har gjort det möjligt att tydliggöra omfattningen av avtalskraven och säkerställa att uppföljningsarbetet kan prioriteras och genomföras systematiskt utifrån de principer som beskrivits ovan.

Åtgärd: Genomförande av oanmälda platsbesök

Kommentar: Åtgärden pågår enligt plan sedan tidigare och sker fortlöpande i det systematiska arbetet, även framöver. Stadsfastigheter i samverkan med den utökade uppföljningsfunktionen inom stadskontoret kommer att genomföra oanmälda platsbesök med fokus på arbetsrättsliga villkor och minskad risk för arbetslivskriminalitet under kommande år. Genomförande av platsbesök ger betydligt mer fullständig bild av leverantörens faktiska arbete i jämförelse med skrivbordsuppföljningar.

Åtgärd: Säkerställa att hållbarhetskrav återfinns och är tydliga i samtliga upphandlingar

Kommentar: Åtgärden pågår under 2025 och fortlöpande i det systematiska arbetet. Förutsättningen för att kunna följa upp hållbarhetskrav i upphandlingar är att kraven återfinns och är tydligt definierade i samtliga upphandlingar vilket bidrar till en mer effektiv uppföljning. Stadsfastigheter har för avsikt att fortsätta med detta samt utveckla och förbättra arbetet. I detta arbete används standardiserade mallar som stadsfastigheter kontinuerligt utvecklar och förbättrar för att inkludera hållbarhetskrav vilket säkerställer en kvalitet. Vidare är det centralt att uppföljningsarbetet är a jour med branschstandard och lagändringar. Stadsfastigheter har fortsatt utveckla och förbättra ställda hållbarhetskrav i upphandlingar vilket säkerställer att kraven kan följas upp på rätt sätt.

Åtgärd: Skapa en tydligare struktur i uppföljningsarbetet

Kommentar: Åtgärden har påbörjats sedan tidigare och sker fortlöpande i det systematiska arbetet. Att skapa standardiserade förfaranden och tydligare struktur i uppföljningsarbetet säkerställer uppföljningen och bidrar till kvalitetskontroll. Detta arbete pågår sedan tidigare och vidareutvecklas genom att fokusera på att:

- Förbättra den interna dialogen och ansvarsfördelningen i uppföljningsarbetet
- Välja ut rätt krav att följa upp
- Definiera hur dessa krav ska följas upp på bästa sätt
- Tydliggöra i vilka upphandlingar som krav ska följas upp (både i entreprenad/LOU-avtal och ramavtal)

Stadsfastigheter har tagit fram tydlig struktur för hur prioriteringen av uppföljningsarbetet ska ske utifrån ovan beskrivna principer. Denna effekt säkerställer att uppföljning av krav görs systematiskt och utförs ordentligt. Särskilda arbetsgrupper leder arbetet och ansvarar för planering, genomförande och rapportering. Avvikelse dokumenteras och åtgärder föreslås för att stärka kvalitet och avtalsefterlevnad.

Revisionens bedömning och rekommendation om dokumentation

Revisionens bedömning är att servicenämnden inte helt har säkerställt en dokumenterad uppföljning av hållbarhetskrav.

Revisionen rekommenderar servicenämnden att säkerställa att uppföljning av ställda hållbarhetskrav i avtal dokumenteras.

Åtgärd och kommentar om dokumentation på övergripande nivå

Åtgärd: Införandet av den kommungemensamma avtalsdatabasen Kommers.

Kommentar: Servicenämnden implementerade Kommers i oktober 2024. Alla som berörs har under året fått relevanta utbildningar och användningen av systemet fungerar bra.

Revisionens bedömning och rekommendation om rapportering

Revisionens bedömning är att servicenämnden inte helt har säkerställt rapportering av hållbarhetskrav vid inköps- och avtalsuppföljning.

Revisionen rekommenderar servicenämnden att säkerställa att uppföljning av hållbarhetskrav rapporteras till nämnden.

Åtgärd och kommentar om rapportering på övergripande nivå

Servicenämnden har genom internkontrollplanen, vilket närmare har beskrivits i den övergripande kommentaren om revisionens sammanvägda bedömning, tillsett att rapportering till nämnden om arbetet med hållbarhetskrav vid inköp kommer att ske inom ramen för uppföljningen av intern kontroll. Nästa rapporteringstillfälle är i februari 2026 då servicenämnden behandlar ärendet ”Uppföljning av internkontroll 2025 tertial 3”.

Stadskontoret efterfrågar mer och mer information om hållbarhetskrav och uppföljning av kraven i sin årliga insamling av underlag till stadens upphandlingsplan. Mycket av den information som revisorerna menar att servicenämnden inte får ta del

av finns därför i avdelningarnas underlag till upphandlingsplanen. Processen för att ta fram servicenämndens upphandlingsplan utvecklas ständigt vilket över tid leder till bättre rapportering till nämnden.

Åtgärder och kommentarer rörande serviceresors rapportering

Åtgärd: Serviceförvaltningen har fått i uppdrag att upphandla avtal för skolskjuts. Emellertid råder det otydlighet kring om utförda granskningar ska rapporteras till servicenämnden eller till de beställande förvaltningarnas nämnder. Det finns ett behov av att tillsammans med serviceförvaltningens uppdragsgivare säkerställa denna process framåt.

Kommentar: Serviceförvaltningen kommer tillsammans med skolförvaltningarna utöka samarbete inför kommande upphandling och tar här lärdom från föregående upphandling. Strukturering avseende uppföljning av nuvarande avtal kommer också genomföras.

Ordförande

Frida Trollmyr (S)

Nämndsekreterare

Jim Johannesson

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]